

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42999
Nom	Filosofies de la solidaritat i drets humans
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - M.U. Ètica i Democr. 2012	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - M.U. Ètica i Democr. 2012	2 - Ciutadania i democràcia en un món global	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ARENAS DOLZ, FRANCISCO	359 - Filosofia

RESUM

El llenguatge dels drets humans impregna la nostra comprensió de la cultura política, de la ciutadania i de la vida mateixa. Tot i això, el fonament, la funció i els límits dels drets humans continuen sent molt discutits, potser avui més que en qualsevol altre moment de la història recent. Què són els drets humans i quin n'és el seu origen? Quina és la relació entre els drets humans i la naturalesa humana, la moral, la llei i la llibertat? Pot qualsevol dret humà ser veritablement universal? En aquest curs intentarem respondre a aquestes preguntes, explorant els fonaments filosòfics, les justificacions i les crítiques dels drets humans.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es requereixen coneixements previs.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

2136 - M.U. Ètica i Democr. 2012

- Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.
- Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.
- Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.
- Comprendre críticament el caràcter de permanència i historicitat dels valors morals i democràtics, així com els diversos corrents i tendències per encarnar-los, tant a nivell nacional com internacional, amb una referència especial a l'ètica del desenvolupament.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seua resolució.
- Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Després del procés d'ensenyament-aprenentatge, l'estudiantat serà capaç de:

- Fonamentar els drets humans en la dignitat humana i els valors superiors.
- Desenvolupar el valor de la solidaritat i l'acció voluntària.
- Adquirir una comprensió adequada de l'àmbit propi de la filosofia moral, política i social i dels mètodes utilitzats per ella.
- Distingir diferents línies de recerca en l'àmbit de la filosofia moral, política i social.
- Familiaritzar-se amb els problemes i autors centrals de la filosofia moral, política i social. En acabar el curs, l'estudiantat podrà identificar algunes de les posicions centrals sobre els temes estudiats.
- Desenvolupar punts de vista i arguments propis sobre aquests problemes, i presentar-los al mitjà escrit i oral.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Antics i moderns al voltant del fonament filosòfic de la solidaritat i els drets humans

- 1.1. Filosofia, solidaritat i drets humans
- 1.2. Naturalesa humana, llei natural i bé comú
- 1.3. Consciència de llibertat, sentiments morals i justícia
- 1.4. Autonomia, dignitat humana i ciutadania cosmopolita
- 1.5. Utilitat social, drets i solidaritat
- 1.6. Més enllà de la solidaritat i els drets humans?

2. La solidaritat i els drets humans en el debat filosòfic contemporani

- 2.1. La cultura de la solidaritat i els drets humans
- 2.2. Persona, compromís i acció
- 2.3. Humanitat i barbàrie
- 2.4. Responsabilitat, judici i alteritat
- 2.5. (De)construir la solidaritat i els drets humans
- 2.6. Subjectivitat i biopolítica dels drets humans

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	26,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Seminaris	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	105,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge més habitual serà la del seminari de treball. Aquest seminari vindrà precedit per un temps d'estudi previ i autònom que l'estudiantat dedicarà a llegir els textos proposats. El seminari de treball tindrà una estructura participativa on hi haurà exposicions del professorat, debats i comentaris, tant dels textos com de la problemàtica que susciten. El seminari de treball serà un espai de referència per a ampliar amb altres activitats formatives relacionades amb els temes abordats: conferències, taules rodones, congressos i altres activitats complementàries.

AVALUACIÓ

Els criteris d'avaluació s'establiran al voltant de tres aspectes:

-Capacitat d'anàlisi crítica i claredat a les exposicions (25%).

Cada estudiant escriurà dos assaigs breus (al voltant de 1000 paraules cadascun) sobre un text proposat de cadascun dels dos blocs, que lliurarà una setmana abans de la seua presentació a classe.

-Assistència i participació significativa (25%).

Cada estudiant escriurà dues crítiques constructives (al voltant de 500 paraules cadascuna) sobre un assaig d'un altre estudiant de cadascun dels dos blocs, que lliurarà abans de la seua presentació a classe.

-Presentació d'un treball final escrit seguint els criteris científics internacionals (50%).

El treball final (al voltant de 3500 paraules incloent-hi el cos del text, notes i bibliografia) se centrarà en un aspecte específic relacionat amb els drets humans, utilitzant els materials proporcionats al curs.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme determinen els ACGUV 108/2017 i 123/2020, així com altres disposicions vigents.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Adorno, Theodor W. *Minima moralia. Reflexiones sobre la vida dañada*. Madrid: Akal, 2006.
- Arendt, Hannah. *Los orígenes del totalitarismo*. Barcelona: Paidós, 2018.
- Benhabib, Seyla. *Los derechos de los otros*. Barcelona: Gedisa, 2005.
- Brown, Wendy; Williams, Patricia. *La crítica de los derechos*. Bogotá: Universidad de los Andes, 2007.
- Butler, Judith. *Vida precaria. El poder del duelo y la violencia*. Barcelona: Paidós, 2006.
- Derrida, Jacques. *Políticas de la amistad*. Madrid: Trotta, 1998.
- Foucault, Michel. *La vida de los hombres infames*. La Plata: Caronte, 1996.
- Gadamer, Hans-Georg. *Acotaciones hermenéuticas*. Madrid: Trotta, 2002.
- Habermas, Jürgen. *La inclusión del otro. Estudios de teoría política*. Barcelona: Paidós, 1999.
- Levinas, Emmanuel. *Fuera del sujeto*. Madrid: Caparrós, 1998.
- Maritain, Jacques. *Los derechos del hombre y la ley natural*. Madrid: Palabra, 2001.
- Maritain, Jacques. *El hombre y el Estado*. Madrid: Encuentro, 2002.
- Mill, John Stuart. *Sobre la libertad*. Madrid: Alianza, 1997.
- Mill, John Stuart; Taylor Mill, Harriet. *Ensayos sobre la igualdad sexual*. Madrid: Cátedra, 2001.
- Mouffe, Chantal. *En torno a lo político*. México: Fondo de Cultura Económica, 2007.
- Nietzsche, Friedrich. *Más allá del bien y del mal*. Madrid: Alianza, 2007.
- Rawls, John. *El derecho de gentes*. Barcelona: Paidós, 2001.
- Wollstonecraft, Mary. *Vindicación de los derechos de la mujer*. Madrid: Cátedra, 2018.

Complementàries

- Amengual Coll, Gabriel. *La solidaridad. Historia, concepto, propuesta*. Madrid: Universidad Pontificia Comillas, 2021.
- Eagleton, Terry. *Los extranjeros. Por una ética de la solidaridad*. Barcelona: Paidós, 2010.
- Figueroa, Maximiliano; Michelin, Dorando (comps.). *Filosofía y solidaridad*. Santiago de Chile: Universidad Alberto Hurtado, 2007.
- Muguerza, Javier; Peces-Barba, Gregorio (eds.). *El fundamento de los derechos humanos*. Madrid, Debate, 1989.

- Peces-Barba Martínez, Gregorio; Fernández García, Eusebio (dirs.). Historia de los derechos fundamentales. Madrid: Dykinson, 1998. 4 vols./ 7 t.
- Tamayo Acosta, Juan José (ed.). Diez palabras clave sobre derechos humanos. Estella: EVD, 2012.
- Villar, Alicia; García-Baró, Miguel (eds.). Pensar la solidaridad. Madrid: Universidad Pontificia Comillas, 2004.

